Schipbeek Haaksbergen 2023

Meanderend door de tijd

Concept Beleidsplan 2023-2027
Protestantse Gemeente Haaksbergen-Buurse
Oktober 2023
Samenstelling: Wim Slingerland
Lay-out: Ad Oostlander

Meanderend door de tijd

Wij, een geloofsgemeenschap,
al eeuwen onderweg,
waar Nederland eindigt in bos, weide en veen.
getuige van rampen en geluk, van leem naar steen;
van machines, het handwerk vervangen,
biddend om beter; tijdloos menselijk verlangen.
geloof, verschillende gedaantes en gebouwen;
zoekend naar verbondenheid en vertrouwen.
Een geloofsgemeenschap,
zakelijk, de wil te overleven,
de pijn het vertrouwde op te moeten geven.
meanderend als de beek die haar doorsnijdt
haar zoektocht naar God in een veranderende tijd.
plannen, als verlangen naar anders voor “morgen”
onderweg, het vertrouwde te willen borgen.
haar geschiedenis, de wil die te blijven schrijven,
haar verlangen een geloofsgemeenschap te mogen blijven.

Haaksbergerveen

n.b. Meanderen is een vorm van veranderen door bewegen. Een meanderende rivier vormt altijd bochten, ofwel meanders. In de buitenbocht stroomt het water sneller. Hierdoor schuurt het water het bodemmateriaal uit de buitenbocht, waardoor deze steeds ruimer wordt en er grote lussen ontstaan. In de binnenbocht stroomt het water langzamer. Meanderen als synoniem voor een dynamisch proces van veranderen.

Inhoudsopgave

Voorwoord en leeswijzer blz. 1

Samenvatting streefdoelen blz. 2

Hoofdstuk 1: Waar we nu staan blz. 4

Hoofdstuk 2: Visie op kerk-zijn; onze missie blz. 5

Hoofdstuk 3: Visie op geloof en Eredienst blz. 7

Hoofdstuk 3.1: Visie op geloof blz. 7

Hoofdstuk 3.2: Eredienst en liturgie blz. 7

Hoofdstuk 3.3: De Wereld. Het klimaat en ons “Rentmeesterschap” blz. 8

Hoofdstuk 4: Inhoudelijke aandachtsgebieden blz. 8

Paragraaf 4.1: Het Pastoraat blz. 8

Paragraaf 4.2: Het Diaconaat blz. 9

Paragraaf 4.3: Leren, Vorming en Toerusting blz. 10

Paragraaf 4.4: Oecumene blz. 10

Hoofdstuk 5: Organisatorische aandachtsgebieden blz. 11

Paragraaf 5.1: Organisatie en communicatie blz. 11

Paragraaf 5.1.1: Buurse deel van onze gemeente, maar anders blz. 13

Paragraaf 5.1.2: Kerkelijke gemeente Usselo blz. 14

Paragraaf 5.2: Communicatie en PR blz. 14

Paragraaf 5.3: Vrijwilligersbeleid blz. 15

Paragraaf 5.4: Kerkelijk erf; onroerend goed blz. 16

Paragraaf 5.5: Meerjarenbegroting blz. 16

Hoofdstuk 6: Evaluatie en volgen streefdoelen blz. 17

Tot slot Lied 816, liedboek: “Dat wij onszelf gewonnen geven” blz. 19

Voorwoord

Beleidsplannen hebben een voorkeur voor bureaulades, waar ze na vier jaar ontwaken door het geluid van de papierversnipperaar. Dat is het gechargeerde beeld waarop vaak tegen beleidsplannen aangekeken wordt. In veel organisaties wordt het dan ook beleefd als een verplicht document, dat vanuit het management aan haar medewerkers wordt voorgelegd Maar het is ook het document waaruit de kernopdracht (missie), de visie en de strategie van de organisatie moet blijken. Belangrijk dus om een beleidsplan de status te geven die het verdient en zoveel mogelijk medewerkers te betrekken bij de totstandkoming.

Dit laatste was ook uitgangspunt in ons drie jaar geleden gestarte organisatie-ontwikkelingstraject, dat uiteindelijk gezorgd heeft voor de twee notities “Huis dat een levend lichaam wordt” en “Ons verhaal van de toekomst” die uitgebreid beschrijven waar we als gemeente staan en waar we naartoe willen.

QR- code: “Huis dat een levend lichaam wordt” *QR- code: “Ons verhaal van de toekomst”*

Dit beleidsplan 2023-2027 sluit daarop aan en is in belangrijke mate, ook tekstueel gebaseerd op genoemde notities; daarmee ook op de inbreng en opvattingen van een brede groep gemeenteleden. Leidend hierbij is onderstaande belofte en tevens ook doel dat ons voor de toekomst, dus ook de komende beleidsperiode, wil inspireren.

Onze kerk en gemeente zijn een veranderende grootheid in een zich voortdurend veranderende omgeving/samenleving, die noopt tot herbezinning op organisatie en communicatie, met als doel de rijkdom die het christelijk geloof in zich bergt ook voor de toekomst te behouden. Dit Dienend, Lerend, Delend en Vierend, als weerbare/vitale kerkgemeenschap.

Leeswijzer

Over onze toekomst is al veel gezegd en geschreven in het bovengenoemde organisatie-ontwikkelingstraject, een traject waarvan de implementatie dit jaar een aanvang genomen heeft. Daarom zal het beleidsplan met name de voorgenomen vernieuwingen in termen van streefdoelen beschrijven, vernieuwingen die korte termijndoelen betreffen maar ook vernieuwingen die veel meer over een cultuuromslag in de omgang met elkaar, ons geloof en de organisatie gaan. Waar sprake is van verwijzingen zal gewerkt worden met QR-codes. Dit m.n. om de leesbaarheid te vergroten; niet te verzanden in te grote hoeveelheden taal.

Aansluitend op dit voorwoord volgt een samenvatting van de streefdoelen waaraan we de komende vier jaar willen werken. In de eerste drie hoofdstukken gaat het daarna met name om de inhoud van ons gemeente- en kerkzijn, over waar we nu staan en wat ons beweegt, over onze vernieuwde visie op kerkzijn en in het verlengde daarvan over onze visie op geloof en eredienst.

In hoofdstuk vier wordt nader ingegaan op het pastoraat, diaconaat, het leren/toerusting en de oecumene. De daaropvolgende hoofdstukken vijf en zes zijn meer organisatorisch van aard; de gekozen organisatievorm, Buurse, Usselo, communicatie en PR, het vrijwilligersbeleid, het kerkelijk erf en de meerjarenbegroting. In hoofdstuk zes, evaluatie en bijstelling beleidsplan, wordt beschreven hoe het beleidsplan levend te houden en we al meanderend kunnen werken aan wat ons voorstaat.

Samenvatting streefdoelen

Waar we nu staan
Het doorlopend werken aan wat we ons in het organisatie-ontwikkelingstraject voorgenomen hebben en dat zich inmiddels in de implementatiefase bevindt. Eind 2023 verschijnt hiervan, onder verantwoordelijkheid van de (tijdelijke) Werkgroep Implementatie, een eerste "stand van zaken" notitie.
Visie op kerkzijn/onze missie
Het actief ruimte geven aan de pluriforme beleving van geloof en kerk, door het organiseren van daartoe beoogde momenten/ontmoetingen en het zoeken naar verbinding binnen de verschillende onderdelen van onze kerkelijke organisatie.
Visie op geloof
Waar kerken jarenlang hun bestaan ontleenden aan een min of meer eenduidige visie op geloof, zijn het nu de gemeenteleden die vragen om een dialoog over het geloof, een dialoog die ruimte biedt voor verschillende ervaringen en belevingen en hoe het Evangelie daarbij steunend kan zijn; niet uitsluitend het geloof op zich maar het (lerend) gesprek erover, moet in de komende jaren de kracht en inspiratie van onze gemeente worden.
Eredienst en Liturgie
In eredienst en Liturgie het proces op gang brengen waarin we, met aandacht en respect voor de verschillende belevingen, in gezamenlijkheid stappen zetten richting nieuwe vormen van vespers en erediensten.
***De wereld, het* klimaat en ons "rentmeesterschap"**
De zorg *voor onze aarde en de gevolgen van de klimaatcrisis een plek geven in onze kerkelijke organisatie en dit onder de noemer "milieu-diaconaat"; een plek van waaruit initiatieven ontwikkeld kunnen worden, waar mogelijk met externe partners.*
Het pastoraat
Nog in 2023 zal het college van ouderlingen haar nieuwe visie op pastoraal werk aan de kerkenraad voorleggen. Hierin zullen het verder ontwikkelen van samenwerking in het wijk- en buurtgericht werken en de focus op alle leeftijdsgroepen kenmerken zijn. Ook zal met de

beschikbare en beperkte menskracht naar een meer realistische verdeling van aandacht worden gezocht.

Het diaconaat

a. Het uitvoeren van een kritische analyse m.b.t. de doelen die de diaconie zich tot nu toe gesteld heeft. De vraag beantwoorden wat afgebouwd kan/moet worden en wat, gezien de maatschappelijke of internationale ontwikkelingen, aandacht c.q. steun behoeft?

b. De commissie Onroerende Goederen zal meer bekendheid willen geven over haar werk en dit onder verantwoordelijkheid van de diaconie en kerkenraad vormgeven

c. Het vormgeven aan meer samenwerking met onderdelen van de kerkelijke organisatie, waarbij het college van ouderlingen met haar pastorale opdracht een vanzelfsprekende partner zal zijn.

Leren, vorming en toerusting

In het verlengde van het voorafgaande, de beschreven noodzaak van vernieuwing, zal een passend aanbod gemaakt dienen te worden, een aanbod van ondersteunende bijeenkomsten en nieuwe vormen van leren die het lerende aspect van kerk en geloof verder brengen.

De Oecumene

Het toewerken naar een oecumene in Haaksbergen, die gebaseerd is op de kracht van samenwerkende levensbeschouwelijke organisaties, in het omgaan met de grote vragen van deze tijd; de voorzichtigheid voorbij dus.

Organisatie en Communicatie

Het jaarlijks toetsen of de gekozen organisatie- en communicatiestructuur op onderdelen verbeteringen behoeft. Hierbij is de wijze waarop omgegaan wordt met de in het organisatieontwikkelingsplan genoemde bouwstenen, waaronder onderling respect en vertrouwen, bepalend voor het functioneren van de organisatie. In meer algemene zin is de sociale veiligheid van gemeenteleden (beroepskrachten en vrijwilligers) van belang en wordt nog in 2023 een vertrouwenspersoon aangesteld.

Buurse, deel van onze gemeente

Door uitbreiding van onze aanwezigheid in Buurse, o.a. met erediensten en vespers, en het meer betrekken van gemeenteleden uit Buurse bij beleid en bestuurlijke zaken, de verbondenheid tussen beide delen van onze gemeente "voor en over de Beek" versterken.

Kerkelijke gemeente Usselo

Versterking van de "gelijkwaardige" samenwerking met Usselo, met op enig moment een toekomstvisie die de vierjarentermijn van het beleidsplan overstijgt, gebaseerd op actuele demografische en financiële informatie.

Communicatie en PR

Nog in 2023 brengt de tijdelijke werkgroep Communicatie en PR advies uit aan de kerkenraad over hoe de komende jaren op een integrale wijze en met behulp van nieuwe media, omgegaan dient te worden met de verschillende vormen van en behoeftes aan communicatie en informatie. En dit gebaseerd op een te onderscheiden binnen- en buitenkring. Gedacht wordt ook aan een in te stellen centrale werkgroep Communicatie met één redactieteam voor alle communicatiekanalen. En in het advies blijft de voorzitter van de kerkenraad verantwoordelijk voor de PR, met de mogelijkheid die te delegeren naar een gemeentelid met ervaring.

Vrijwilligersbeleid
Het vraagstuk van toekomstbestendig vrijwilligersbeleid vraagt om een goede analyse van waar het knelt en welke realistische maatregelen nodig zijn. Vanuit het college van kerkrentmeesters wordt inmiddels een voorstel c.q. advies geformuleerd hoe te komen tot een beleidsnotitie Vrijwilligersbeleid, uitmondend in een document dat belangrijke aspecten daarvan beschrijft, o.a. de gespecificeerde behoefte aan vrijwilligers, de positie en het behoud van vrijwilligers, de rechtspositie en een passend instructie- en trainingsaanbod. Naar verwachting wordt het voorstel nog dit jaar in de kerkenraad besproken en na aanname op de website geplaatst.
Kerkelijk erf; onroerend goed
De realisatie van een toekomstbestendig plan, dat beantwoordt aan zowel de financiële als inhoudelijke wensen van onze geloofsgemeenschap.
Meerjarenbegroting
Door het nemen van diverse maatregelen met een langetermijneffect, waaronder de herinrichting van het kerkelijke erf, naar een gezonde exploitatie toewerken; m.a.w. het negatief belasten van onze opgebouwde reserve stoppen.
Evaluatie en volgen streefdoelen
Een eenvoudige cyclus implementeren, een cyclus die aangeeft wat er tegen welke kosten (geld en menskracht) bereikt moet worden en het steeds na een jaar evalueren wat daarvan gerealiseerd is. Het koppelen aan de begroting van een jaarplan is hierbij een beproefde en te overwegen werkwijze. De Werkgroep Implementatie komt met een opzet hoe hierbij ook de overige vernieuwingsdoelen te kunnen blijven volgen.

Hoofdstuk 1. Waar we nu staan

De opdracht te komen tot een geactualiseerde organisatie- en communicatiestructuur van de Protestantse Gemeente Haaksbergen-Buurse is niet voortgekomen uit een crisis of grote zorgen over het huidig functioneren van onze kerkelijke organisatie, maar uit de behoefte om, na een aantal belangrijke gebeurtenissen de afgelopen jaren, zoals o.a. de fusie tussen de Hervormde gemeente en Gereformeerde Kerk en de wisseling van predikanten, vast te stellen wat richting de toekomst beter kan c.q. anders moet. Hierbij speelt het allesoverheersende gegeven dat we een krimporganisatie zijn die, als we de huidige daling van geregistreerde gemeenteleden extrapoleren naar de toekomst, in haar huidige vorm binnen enkele tientallen jaren zal ophouden te bestaan.

Oneerbiedig en in marketingtermen geformuleerd, is er de afgelopen decennia sprake van een gestage afname van belangstelling voor ons product “Kerk, Evangelie en Geloof”; een substantiële aanwas vanuit jongere generaties ontbreekt. Veel is geprobeerd om hier verandering in aan te brengen, ook landelijk, echter tot op heden met weinig succes.
Voor iedere bedrijfstak zou dit een reden moeten zijn om het roer om te gooien en op zoek te gaan naar nieuwe meer aansprekende producten, maar als kerk onderscheiden we ons daarvan; Evangelie en Geloof zijn twee onvervangbare elementen, die de kern van ons bestaan als kerk inhouden. De ultieme uitdaging ligt hem dan ook in de vraag hoe onze organisatie zich zodanig kan ontwikkelen dat zij zowel naar binnen als naar buiten toe nieuwe

vormen van kerkzijn toestaat c.q. faciliteert; een nieuw perspectief weet te creëren, zonder de kern van haar bestaan los te laten; omdenken dus.

Streefdoel*: het doorlopend werken aan wat we ons in het organisatie-ontwikkelingstraject voorgenomen hebben en dat zich inmiddels in de implementatiefase bevindt. Eind 2023 verschijnt hiervan, onder verantwoordelijkheid van de (tijdelijke) Werkgroep Implementatie, een eerste "stand van zaken" notitie.*

Omdenken

Hoofdstuk 2. Visie op kerk-zijn; onze missie

Praten over de toekomst van onze kerk, dus ook over de komende beleidsperiode, kan niet anders dan in de context van een doorlopend veranderende samenleving en wereld om ons heen, met als enige constante de zoektocht naar geloof en vertrouwen in Jezus Christus. Dus, wat er ook verandert, dat blijft de kern en het uitgangspunt van ons bestaan als kerk en gemeente.

Focussen op de toekomst heeft als kenmerk dat het gaat over voorstellingen, aannames en wensen, gebaseerd op ervaringen in heden en verleden. Het gaat daarbij ook altijd omdat wat wij nog niet weten en onze plannen kan verstoren; het onvoorspelbare. De afgelopen jaren heeft de wereldwijde pandemie en de oorlog in Oekraïne dit nog eens aangetoond maar ook in ons persoonlijk leven weten we van dit gegeven.

In kunnen spelen op wijzigende omstandigheden binnen en buiten onze gemeente wordt dan ook een noodzakelijke grondhouding en rechtvaardigt het streven naar een permanent "lerende organisatie", een organisatie waarin (soms lastige) vraagstukken in verbinding met elkaar tot gedragen keuzes kunnen leiden. Lied 816 uit het Liedboek "Dat wij onszelf gewonnen geven" houdt ons als afsluiting van dit beleidsplan op indringende wijze voor, wat daarbij van ons verwacht mag worden.

In haar visienota "Van U is de toekomst" stelt de PKN dat, bij het zoeken naar een positionering van kerkelijke gemeentes richting de toekomst, de kerk in engere zin niet uitsluitend "vindplaats" van Jezus en geloof hoeft te zijn, maar dat daar waar in bredere zin Jezus zichtbaar is, ook de kerk ervaren kan en mag worden.

QR- code: "Van U is de toekomst"

Hiermee inspireert zij kerken en gemeentes meer open te staan voor nieuwe vormen en uitingen van geloof en de beleving daarvan. Kortgezegd, de ontmoeting in de zondagse eredienst is een herkenbare en belangrijke pijler van ons kerkzijn, maar er is meer dat meer mensen kan inspireren bij het inhoud geven aan belijden en beleving van hun geloof. Daarbij blijft de ontmoeting, het delen van belevingen, de verborgen en verbindende kracht van het kerk- en gemeentezijn.

Samen

Beleving
Niet alleen in ons persoonlijke leven maar ook als gemeentelid, deel uitmakende van onze kerkelijke gemeente, speelt "beleving" een bepalende rol. Beleving is de emotie waarmee wij reageren op de wereld om ons heen; het (vaak onbewuste) permanente streven naar een beleving die in harmonie is met onze verwachtingen en verlangens. Ook in de gesprekken met gemeenteleden kwam dit naar voren en werd meermalen uitgesproken dat we ons als kerk de laatste decennia te veel gericht hebben op het bestaande/vertrouwde en ons te weinig bewust zijn geweest van hoe opeenvolgende generaties andere belevingswerelden qua cultuur, vormgeving, rituelen, woorden en muziek ontwikkeld hebben. Vanuit hun beleving duiden zij de kerk als stoffig, vastgeroest en ouderwets; heeft voor hen een identiteit die niet meer aanspreekt en zelfs vervreemdt. Maar ook gaven zij aan, elders wel momenten van kerkzijn en geloof te hebben ervaren, momenten die van invloed zijn geweest op hun leven en het blijvende verlangen naar anders en meer, ook in Haaksbergen.

Belangrijk is het ons te realiseren dat "beleving" volgt op het "betekenis geven aan" en daarmee onderhevig is aan verandering en beïnvloeding; verandering na nieuwe ervaringen, een goed gesprek, een bepaalde uitleg of nieuwe inzichten. Daarom is het delen ervan met de ander, ook binnen onze kerk, van wezenlijk belang voor hoe we gezamenlijk inhoud geven aan de jaren die voor ons liggen.

Streefdoel: *Het actief ruimte geven aan de pluriforme beleving van geloof en kerk, door het organiseren van daartoe beoogde momenten/ontmoetingen en het zoeken naar verbinding binnen de verschillende onderdelen van onze kerkelijke organisatie.*

Beleving

Hoofdstuk 3 Visie op geloof en Eredienst

3.1 Visie op geloof

De Protestantse Gemeente Haaksbergen is de kring van mensen die, in het spoor van Jezus, Gods Naam hoog wil houden in zowel hun persoonlijke leven, hun kerkelijk leven, als in de samenleving.
Zij wil dit doel bereiken door: a. Persoonlijke dienst aan de Heer; de persoonlijke geloofsrelatie. c. Dienst aan Elkaar, het gemeenteleven; c. Dienst aan de Wereld.
Het wordt gerealiseerd in 5 domeinen: 1. Vieren (liturgie); 2. Dienen (pastoraat); 3. Delen (diaconaat); 4. Leren (catechese}, geloofsoverdracht, geloofsverdieping, & geloofsontwikkeling); 5. Faciliterend, organisatie & beleid, Kerkrentmeesterlijk en PR.

Streefdoel: *Waar kerken jarenlang hun bestaan ontleenden aan een min of meer eenduidige visie op geloof, zijn het nu de gemeenteleden die vragen om een dialoog over het geloof, een dialoog die ruimte biedt voor verschillende ervaringen en belevingen en hoe het Evangelie daarbij steunend kan zijn; niet uitsluitend het geloof op zich maar het (lerend) gesprek erover, moet in de komende jaren de kracht en inspiratie van onze gemeente worden.*

3.2 Eredienst en Liturgie

De Liturgie is het geheel van voorgeschreven gebeden, ceremoniën en handelingen die een eredienst uitmaken, ook wel de wijze genoemd waarop gelovigen gemeenschappelijk God aanbidden. Zij is daarmee verankerd in de christelijke traditie en vormt nog steeds de voornaamste legitimatie van het kerkzijn. Maar dit roept in de huidige tijd ook de vraag op of zij nog wel aansluit op waar mensen naar opzoek zijn; naar de vraag om eigentijdse woorden en muziek die mensen kan inspireren.

In hoofdstuk 2 wordt dit (lees “beleving”) al als serieus aandachtspunt genoemd en is er een beweging gestart waarin aan de gemeente gevraagd wordt met voorstellen te komen. Zo heeft de Liturgiecommissie het voornemen met vernieuwde vespers (avond -c.q. middagdiensten) te beginnen en in zulke vieringen/diensten nieuwe vormen uit te proberen. In de afgelopen jaren is hiermee reeds een voorzichtig begin gemaakt. Bijvoorbeeld met een lig-vesper, een Sweelinck- en een Iona vesper. Wanneer deze nieuwe vormen aanslaan

kunnen zij hun weg vinden naar de ochtenddiensten. Belangrijk blijft de participatie van gemeenteleden in het op een zorgvuldige manier inhoud aan deze vernieuwing geven

Sweelinck

Streefdoel: *Het proces op gang brengen waarin we, met aandacht en respect voor de verschillende belevingen, in gezamenlijkheid stappen zetten richting nieuwe vormen van vespers en erediensten.*

3.3 De wereld, het klimaat en ons ”rentmeesterschap”
In het verlengde van de vragen over geloof en eredienst kunnen we ons niet meer onttrekken aan de rol die wij willen spelen in de omgang met het snel veranderende klimaat, het milieu en de wereld waarvoor wij zeggen zorg te dragen; ons rentmeesterschap. De gevolgen raken ons allen maar vooral ook de meest kwetsbare mensen: overstromingen, mislukte oogsten, watertekorten en dreigende conflicten worden genoemd. Het betreft het grootste thema van deze tijd, wereldwijd, en het daagt ons uit bij te dragen aan waartoe wij geroepen zijn; te helpen binnen onze mogelijkheden; het vormgeven van een milieu-diaconaat.

Belevingstuin Haaksbergen

Streefdoel: *De zorg voor onze aarde en de gevolgen van de klimaatcrisis een plek geven in onze kerkelijke organisatie en dit onder de noemer “milieu-diaconaat”; een plek van waaruit initiatieven ontwikkeld kunnen worden, waar mogelijk met externe partners.*

Hoofdstuk 4. Inhoudelijke aandachtsgebieden

4.1 Het pastoraat
Belangrijk onderdeel van onze kerkelijke activiteiten vormt het pastorale werk, waarin het college van ouderlingen, samen met de predikanten, een voortrekkersrol vormen. Met de veranderingen qua leeftijdsopbouw, maar ook de veranderde opvattingen en verwachtingen

van onze gemeenteleden, is er de noodzaak van een nieuwe visie op pastoraal werk. Hierbij zal ook rekening gehouden moeten worden met de afnemende menskracht binnen onze gemeente. In aanloop naar deze visie is op voorhand gesteld dat het pastoraat zich op alle leeftijdsgroepen wil richten en haar werkzaamheden qua menskracht af wil stemmen op de mogelijkheden. Ook zijn het meer wijk- en buurtgericht werken onderdelen van de nieuwe visie.

Streefdoel: *Nog in 2023 zal het college van ouderlingen haar nieuwe visie op pastoraal werk aan de kerkenraad voorleggen. Hierin zullen het verder ontwikkelen van samenwerking in het wijk- en buurtgericht werken en de focus op alle leeftijdsgroepen kenmerken zijn. Ook zal met de beschikbare en beperkte menskracht naar een meer realistische verdeling van aandacht worden gezocht.*

QR- code: "Visie op pastoraal werk"

4.2 Het diaconaat

Oproepen tot het bestrijden van armoede en de gevolgen daarvan, lokaal en mondiaal. Het inzamelen en besteden van de ontvangen gaven. Door meer structuur en overleg met de burgerlijke gemeente en onze diaconaal medewerker is er duidelijk vooruitgang geboekt in de armoedebestrijding. Dit wordt in de komende periode geïntensiveerd. Stem geven aan hen die geen stem hebben, het opnemen voor mensen die dat voor zichzelf niet kunnen. Zorg voor mensen die eenzaam zijn. Door individuele contacten en kleine projecten is veel van de grond gekomen. Deze ontwikkelingen krijgen onze volle aandacht in de komende periode. Bevorderen van verdraagzaamheid en respect tussen medelanders. Noodhulp bieden aan dak- en thuislozen, waaronder uitgeprocedeerde asielzoekers. Bevorderen van een goed rentmeesterschap. Bevorderen van het diaconale bewustzijn van de gemeente o.a. tijdens de eredienst. Actief aandeel van diakenen bij de collecte aankondiging in de eredienst. Dit beleid wordt mogelijk gemaakt vanuit een solide financieel beleid. De diaconie pleegt defensief en duurzaam te beleggen in gelden en onroerende goederen. Het vermogen zal zoveel mogelijk in stand gehouden worden om in de toekomst hulp te kunnen blijven geven. De diaconie heeft het dagelijkse beheer, onder behoud van eigen verantwoordelijkheid, van de onroerende zaken overgedragen aan de Beheers commissie Onroerende Goederen. In deze commissie heeft minimaal één diaken, tevens penningmeester, zitting.

Informatie over haar werkzaamheden aan de gemeente, zal in de komende periode plaatsvinden. Daarbij zal de diaconie de overheid en samenleving aanspreken op haar verantwoordelijkheid. De diaconie verwacht dat in de nabije toekomst, gezien de bezuinigingen bij de overheid, nog vaker een beroep op haar gedaan zal worden.

Vluchtelingenhulp

Streefdoelen*:*
a. Het uitvoeren van een kritische analyse m.b.t. de doelen die de diaconie zich tot nu toe gesteld heeft. De vraag beantwoorden wat afgebouwd kan/moet worden en wat, gezien de maatschappelijke of internationale ontwikkelingen, aandacht c.q. steun behoeft?

b. De commissie Onroerende Goederen zal meer bekendheid willen geven over haar werk en dit onder verantwoordelijkheid van de diaconie en kerkenraad.

c. Het vormgeven aan meer samenwerking met onderdelen van de kerkelijke organisatie, waarbij het college van ouderlingen met haar pastorale opdracht een vanzelfsprekende partner zal zijn.

QR-code: website Diaconaal Maatschappelijk Werk PKN Haaksbergen - Buurse

4.3 Leren, vorming en toerusting
In het verlengde van het voorafgaande, de beschreven noodzaak van vernieuwing, zal een passend aanbod gemaakt dienen te worden, een aanbod van ondersteunende bijeenkomsten en nieuwe vormen van leren die het lerende aspect van kerk en geloof verder brengen

Streefdoel: *Het creëren van een passend aanbod van ontmoetingen, een aanbod dat inspeelt op de veranderde behoeften en gebruik maakt van eigentijds leermodellen.*

4.4 De Oecumene
De Protestantse gemeente Haaksbergen-Buurse wil samen optrekken met alle mensen van goede wil. Daartoe zoekt ze samenwerking met mensen en maatschappelijke organisaties. De wens tot samenwerking geldt in het bijzonder voor andere geloofsgenootschappen en levensbeschouwelijke instellingen; in onze context dan in de eerste plaats de RK-parochie, de Liberaal Joodse gemeente Twente, de Ertugrul Gazi moskee, de Joshuagemeente en het Humanistisch verbond.
Binnen die kring weten we ons bijzonder nauw verbonden met de geloofsgemeenschappen met wie we de overtuiging delen te behoren bij één Heer: Jezus Christus.

Met deze gedeelde overtuiging zien wij ons gezamenlijk betrokken op Zijn handelen in de wereld. We zijn er om alles samen te doen wat naar onze overtuiging samen gedaan kan worden.
Op dit moment is het Pastoresconvent het belangrijkste oecumenisch werkende platform.
In het Pastoresconvent komen de voorgangers van de deelnemende kerken 4 tot 6 keer per jaar samen met het oog op:
• ontmoeting & uitwisseling
• bezinning & consultatie
• afstemming & gezamenlijke actie waar mogelijk.

De Protestantse gemeente streeft daarbij ook een bredere ontmoeting na dan het Pastoresconvent, dat zich beperkt tot de christelijke kerken.
Een voorzichtig, maar inspirerend, begin is gemaakt in de vorm van het (tijdelijke) Coventrygebed als samenspel van de synagoge, RK-parochie en de Protestantse gemeente; een gebed n.a.v. de oorlog in Oekraïne en dat oproept tot vrede.

Er zijn ook voorzichtige contacten met de moskee en er wordt gewerkt aan een intensivering daarvan om te komen tot een levensbeschouwelijk platform.

Synagoge Haaksbergen; deel van onze oecumene

Streefdoel*: Het toewerken naar een oecumene in Haaksbergen, die gebaseerd is op de kracht van samenwerkende levensbeschouwelijke organisaties, in het omgaan met de grote vragen van deze tijd; de voorzichtigheid voorbij dus.*

Hoofdstuk 5. Organisatorische aandachtsgebieden

5.1 Organisatie en communicatie

Algemeen
Een organisatie functioneert goed als duidelijk is hoe besluitvorming plaatsvindt en wie waarvoor verantwoordelijk is, maar zeker zo belangrijk is het onderling vertrouwen en respect waarmee veel vraagstukken op een organische wijze opgelost kunnen worden. Dat is ook een van de uitgangspunten van het recente organisatie-ontwikkelingstraject, waar we de komende jaren aan willen werken. Het format dat ons helpt daarbij de stappen te zetten die nodig zijn voor de onderbouwing van adviezen en besluiten wordt reeds gepraktiseerd.

Onderstaand de belangrijkste kenmerken van de structuur waarbinnen we de komende vier jaar willen werken. In de Plaatselijke regeling de kerkelijke vertaling daarvan.

QR- code: "Plaatselijke Regeling"

De Kerkenraad

Alle ambtsdragers vormen samen de kerkenraad, voorgezeten door de preses, tevens ambtsdrager. De kerkenraad neemt besluiten en stelt in alle openheid beleid vast, zich daarbij rekenschap gevend van het laatste beleidsplan en dat zo nodig te wijzigen. Qua expertise laat de kerkenraad zich adviseren door de colleges en daarmee indirect de werkgroepen. Adviezen van colleges, onderbouwd volgens het afgesproken format, hebben een zwaarwegend karakter en behoeven geen langdurige bespreking. Wat anders is het, als een college vragen voor wil leggen aan de kerkenraad; vragen die o.a. voort kunnen komen uit complexe situaties en/of dilemma's.

De kerkenraad als geheel, ook wel "grote kerkenraad" genoemd, komt vier- tot vijfmaal per jaar, in afstemming met de zogenoemde "kleine kerkenraad", bijeen. Qua werkwijze zijn alle leden bevoegd het woord te voeren en dat zonder last of ruggespraak; hun verantwoordelijkheid betreft primair de kerk als geheel, met de nadruk op gezamenlijkheid.

Kerkenraad

Kleine Kerkenraad

De kleine kerkenraad vormt in dit plan de pragmatische kern c.q. spil van onze organisatie betreffende lopende zaken, beleid en de uitvoering daarvan; zij heeft een bestuurlijke focus en is daartoe gemandateerd door de kerkenraad. Conform de kerkorde is de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden nader uitgewerkt, als onderdeel van de plaatselijke regeling. Zo dienen bijvoorbeeld vermogensrechtelijke zaken, omwille van de snelheid van afhandeling en besluit, ook richting de kleine kerkenraad gemandateerd te worden.

De kleine kerkenraad bestaat uit zes vertegenwoordigers vanuit de colleges en de drie leden van het moderamen. Door deze samenstelling is sprake van een orgaan dat zich breed geïnformeerd/gevoed weet vanuit de colleges en werkgroepen; weet wat er zich op het "kerkelijk erf" beweegt.

De kleine kerkenraad komt omwille van haar slagkracht en continuïteit, in afstemming met de vier tot vijf bijeenkomsten van de “grote kerkenraad”, per jaar vijf- tot zesmaal extra bijeen. De agenda van de plenaire kerkenraad bevat doorgaans vooral zaken, waarover zij kerkordelijk uitsluitend bevoegd is besluiten te nemen.

Moderamen als “verdeelstation” en “dagelijks bestuur”
Er is sprake van een veelheid aan in- en externe informatie betreffende grote en kleine vraagstukken die zich door onze organisatie beweegt en het moderamen is door de kerkenraad gemandateerd om daarbij in meer technische zin te selecteren, prioriteren en adresseren.
Het Moderamen, in de rol van “dagelijks bestuur” van de kerkenraad, bestaat uit scriba, preses en één predikant. De scriba vervult in het moderamen m.n. de secretarieel-administratieve en organisatorische rol. Belangrijk: het moderamen draagt in deze opzet een enkele beleidsbepalende verantwoordelijkheid; die is toebedeeld aan de kerkenraad en kleine kerkenraad, gevoed vanuit de drie colleges en werkgroepen.

Colleges en hun werkgroepen
In het vernieuwde organigram is sprake van drie colleges en diverse werkgroepen.
Qua colleges gaat het om het College van Diakenen met o.a. als onderdeel de “Beheers commissie”, het College van Kerkrentmeesters met o.a. als onderdeel de werkgroep “Beheer” en het in ere herstelde College van Ouderlingen met o.a. als onderdelen de werkgroepen “Pastoraat”, “Viering” en “Leren”. De kerkenraad heeft de keuze tussen colleges die uitsluitend uit ambtsdragers bestaan en colleges waarin ook niet-ambtsdragers zitting hebben. Zo is in de Kerkorde PKN-2004 de kerkrentmeester geïntroduceerd en in de Kerkorde PKN-2019 de diaconaal rentmeester.
Een optie ter versterking van de colleges is het jaarlijks in de begroting opnemen van eigen (deel)budgetten, gekoppeld aan deelbegrotingen

Streefdoel: *Het jaarlijks toetsen of de gekozen organisatie- en communicatiestructuur op onderdelen verbeteringen behoeft. Hierbij is de wijze waarop omgegaan wordt met de in het organisatieontwikkelingsplan genoemde bouwstenen, waaronder onderling respect en vertrouwen, bepalend voor het functioneren van de organisatie. In meer algemene zin is de sociale veiligheid van gemeenteleden (beroepskrachten en vrijwilligers) van belang en wordt nog in 2023 een vertrouwenspersoon aangesteld.*

5.1.1 Buurse deel van onze gemeente

Kleine kerkje Buurse

Organisatorisch en geografisch vormt Buurse een integraal onderdeel van onze kerkelijke gemeente en wordt dit ook in onze naamgeving bevestigd: “Protestante Gemeente Haaksbergen-Buurse”. Toch is dit, kijkend naar haar geschiedenis, anders en vraagt dit “anders” om bijzondere aandacht. Met het onttrekken aan de eredienst van de kerk in Buurse, het afstoten ervan en het afstoten van het gebouw Irene, is het gevoel er niet meer bij te horen versterkt. De duidelijke financiële onderbouwing van gemaakte keuzes kon dat gevoel helaas niet wegnemen; in de beleving van de Buursenaren is de kerk op afstand komen te staan.
Om daar verandering in aan te brengen zijn er inmiddels initiatieven en plannen om de zichtbaarheid van de kerk in Buurse te vergroten en is er de wens om dat ook op bestuurlijk niveau te doen, o.a. door meer gemeenteleden uit Buurse in de kerkenraad zitting te laten nemen.

Streefdoel: *Door uitbreiding van onze aanwezigheid in Buurse, o.a. met erediensten en vespers, en het meer betrekken van gemeenteleden uit Buurse bij beleid en bestuurlijke zaken, de verbondenheid tussen beide delen van onze gemeente “voor en over de Beek” versterken.*

5.1. 2 Kerkelijke gemeente Usselo

Kerkgebouw Usselo

Met het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst voor het beroepen van een predikant, die zowel in Haaksbergen/Buurse als Usselo werkzaam zal zijn, is een nieuwe weg ingeslagen die samenwerking tussen beide gemeentes op nog meer gebieden mogelijk maakt. En dit in een tijd met veel onzekerheden over het voortbestaan van kerkelijke gemeenten. Maar vooralsnog ligt de nadruk van de samenwerking vooral op het elkaar versterken en in gezamenlijkheid optrekken waar dat een meerwaarde heeft. De zelfstandigheid van beide gemeentes is hierbij uitgangspunt, maar met de mogelijkheid van een lange termijnvisie.

Streefdoel: *Versterking van de “gelijkwaardige” samenwerking met Usselo, met op enig moment een toekomstvisie die de vierjarentermijn van het beleidsplan overstijgt, gebaseerd op actuele demografische en financiële informatie.*

5.2 Communicatie
Actueel maakt onze organisatie qua communicatie met name gebruik van kerkblad, website, YouTube, WhatsApp en de e-mail. De informatiebehoefte blijkt per persoon/vrijwilliger en de buitenwereld echter heel verschillend te zijn maar kent door de invloed van nieuwe media

en/of voorzieningen verschuivingen. Passend in een fase waarin we ons als organisatie richten op de toekomst en de noodzakelijke veranderingen die wij voorstaan, is het van belang dat er een heldere analyse plaatsgevonden heeft, gericht op de vraag hoe dit proces van vernieuwing, door gericht gebruik van (nieuwe) media en de samenhang daartussen, ondersteund kan worden.

Streefdoel: *Nog in 2023 brengt de tijdelijke werkgroep Communicatie en PR advies uit aan de kerkenraad over hoe de komende jaren op een integrale wijze en met behulp van nieuwe media, omgegaan dient te worden met de verschillende vormen van en behoeftes aan communicatie en informatie. En dit gebaseerd op een te onderscheiden binnen- en buitenkring. Gedacht wordt ook aan een in te stellen centrale werkgroep Communicatie met één redactieteam voor alle communicatiekanalen. En in het advies blijft de voorzitter van de kerkenraad verantwoordelijk voor de PR, met de mogelijkheid die te delegeren naar een gemeentelid met ervaring.*

QR-code: Communicatieadvies

QR-code: Communicatieadvies bijlagen

5.3 Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers vormen binnen onze kerkelijke organisatie een allesbepalende levensader die zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin aandacht behoeft. Zeker nu het steeds moeilijker blijkt te zijn om nog aan geschikte en gemotiveerde vrijwilligers te komen; een tendens die zich ook breed-maatschappelijk voordoet en dus ook in die context moet worden gezien; we doen het niet beter of slechter dan andere organisaties. Het gevolg is dat het werk voor zittende vrijwilligers zwaarder en soms ook minder aantrekkelijk wordt; er een groter verloop dreigt. En dat is iets dat voorkomen moet en kan worden.

Vrijwilligerswerk: Rommelmarkt

Streefdoel: *Het vraagstuk van toekomstbestendig vrijwilligersbeleid vraagt om een goede analyse van waar het knelt en welke realistische maatregelen nodig zijn. Vanuit het college van kerkrentmeesters wordt inmiddels een voorstel c.q. advies geformuleerd hoe te komen tot een beleidsnotitie Vrijwilligersbeleid, uitmondend in een document dat belangrijke*

aspecten daarvan beschrijft, o.a. de gespecificeerde behoefte aan vrijwilligers, de positie en het behoud van vrijwilligers, de rechtspositie en een passend instructie- en trainingsaanbod. Naar verwachting wordt het voorstel nog dit jaar in de kerkenraad besproken en na aanname op de website geplaatst.

QR-code: Vrijwilligersbeleid

5.4 Kerkelijk erf; onroerend goed
In hoofdstuk één en twee van deze notitie komen richting de toekomst zowel de afnemende financiële middelen als de noodzakelijke veranderingen in kerk- en gemeentezijn aan de orde. Anticiperend op deze ontwikkelingen heeft de kerkenraad, na de fusie met de Gereformeerde kerk, aan de colleges van kerkrentmeesters en diakenen gevraagd hoe hierop in te spelen. Dit met een analyse en een plan voor een toekomstbestendig “kerkelijk erf”, naar verwachting samen met onze RK-partner. Dit bijgestelde traject loopt momenteel en betreft een complex vraagstuk, waarbij externe adviseurs een belangrijke rol spelen.

Protestantse kerk gemeente Haaksbergen - Buurse

Streefdoel: *De realisatie van een toekomstbestendig plan dat beantwoordt aan zowel de financiële mogelijkheden als de inhoudelijke wensen van onze geloofsgemeenschap.*

5.5 Meerjarenbegroting
In hoofdstuk 1 wordt al aangegeven dat onze kerk zich, strikt bedrijfsmatig bekeken, in een zorgelijke financiële situatie bevindt. Een situatie waarin de opgebouwde algemene reserve versluierend kan werken.

De huidige meerjarenbegroting 2022-2030 laat zien dat het operationele resultaat gemiddeld -/- €50.000,-- betreft, een resultaat dat ten laste wordt gebracht van de algemene reserve. Oorzaak: stijgende kosten en dalende inkomsten, zowel levend geld alsook van beleggingen

(dalend te beleggen vermogen). Bovendien fluctueren op korte termijn de opbrengsten van beleggingen sterk.

Extrapolerend bij gelijkblijvend beleid zal deze trend er theoretisch toe leiden dat over 25 jaar de algemene reserve op is en er onvoldoende middelen zijn om de kerk nog in stand te houden. Uiteraard iets dat we niet willen en daarom nu om actie vraagt!

Streefdoel*: Door het nemen van diverse maatregelen met een langetermijneffect, waaronder de herinrichting van het kerkelijke erf, naar een gezonde exploitatie toewerken; m.a.w. het negatief belasten van onze opgebouwde reserve stoppen.*

QR- code: Advies n.a.v. meerjarenbegroting, Kerkrentmeesters

Hoofdstuk 6. Evaluatie en volgen streefdoelen

Waar in het voorwoord van deze notitie op kritische wijze over de omgang met beleidsplannen gesproken wordt, is in feite de intentie uitgesproken dit in onze organisatie anders te willen doen. Waarbij ook de verwachting uitgesproken is dat het organisatieontwikkelingstraject daartoe bij zal dragen, en dit in de vorm van herkenning en draagvlak; betrokkenheid dus.
Om deze intentie handen en voeten te geven, het beleidsplan “levend” te maken en houden, moeten in de verschillende onderdelen van onze organisatie afspraken worden gemaakt, afspraken over de wijze en frequentie van evalueren. Het jaarlijks maken van een werkplan, gericht op beoogde vernieuwingen en de kosten daarvan in menskracht en middelen, is daarbij een beproefd instrument, maar behoeft bij de start veelal enige ondersteuning.

Het in opdracht van de kerkenraad te schrijven implementatieplan beschrijft eind 2023 de stand van zaken van de vernieuwingsdoelen, doelen die op basis van het organisatieontwikkelingstraject geformuleerd zijn. De tijdelijke werkgroep Implementatie draagt hiervoor de verantwoordelijkheid en komt tevens met een voorstel voor het jaarlijks monitoren van de voortgang.

Streefdoel: *Een eenvoudige cyclus implementeren, een cyclus die aangeeft wat er tegen welke kosten (geld en menskracht) bereikt moet worden en het steeds na een jaar evalueren wat daarvan gerealiseerd is. Het koppelen aan de begroting van een jaarplan is hierbij een beproefde en te overwegen werkwijze. De Werkgroep Implementatie komt met een opzet hoe hierbij ook de overige vernieuwingsdoelen te kunnen blijven volgen.*

Tot slot:

Dat wij onszelf gewonnen geven (lied 816, Liedboek)

Dat wij onszelf gewonnen geven
aan het bevrijdende bestaan,
aan wat ons uitdaagt om te leven.
Dat wij de stille roep verstaan

Dat wij versteende zekerheden
verlaten om op weg te gaan.
Dat niet de greep van het verleden
ons achterhaalt en stil doet staan.

Omdat de huizen die wij bouwden
geen onderkomen kunnen zijn.
Omdat het bloedeloos vertrouwde
ons achterdochtig maakt en klein.

Dat wat wij hebben ons niet gijzelt,
dat wij van elke dwang bevrijd
naar onbekende plaatsen reizen.
Dat Gij ons onderkomen zijt.

Tekst: René van Loenen